

sunnuntai 6.7.2025

messun klo 10.00, saarna

Kalle Hiltunen

Kristus kutsuu kaikki pöytänsä

Evankeliumista Luukkaan mukaan, luvusta 15

Publikaanit ja muut syntiset tulivat Jeesuksen luo kuullakseen häntä. Fariseukset ja lainopettajat sanoivat paheksuen: "Tuo mies hyväksyy syntiset seuraansa ja syö heidän kanssaan."

Silloin Jeesus esitti heille vertauksen:

"Jos jollakin teistä on sata lammasta ja yksi niistä katoaa autiomaahan, niin totta kai hän jättää ne yhdeksänkymmentäyhdeksän, lähtee sen kadonneen perään ja etsii, kunnes löytää sen. Kun hän löytää lampaansa, hän nostaa sen iloiten hartioilleen, ja kotiin tultuaan hän kutsuu ystävänsä ja naapurinsa ja sanoo heille: 'Iloitkaa kanssani! Minä löysin lampaani, joka oli kadoksissa.' Minä sanon teille: näin on taivaassakin. Yhdestä syntisestä, joka kääntyy, iloitaan siellä enemmän kuin yhdeksästäkymmenestäyhdeksästä hurskaasta, jotka eivät ole parannuksen tarpeessa.

Tai jos naisella on kymmenen hopearahaa ja hän kadottaa niistä yhden, niin totta kai hän sytyttää lampun, lakaisee huoneen ja etsii tarkoin, kunnes löytää sen. Ja rahan löydettyään hän kutsuu ystävättärensä ja naapurin naiset ja sanoo: 'Iloitkaa kanssani! Minä löysin rahan, jonka olin kadottanut.' Yhtä lailla, sen sanon teille, iloitsevat Jumalan enkelit yhdestäkin syntisestä, joka tekee parannuksen."

Kenen kanssa Vapahtaja aterioi tänään?

Päivän evankeliumissa aterioidaan. Uuden testamentin maailmassa sillä, kenen kanssa ateriointi tapahtuu, on väliä. Ateriointi itselleen sopivassa ja samanarvoisessa seurassa oli luonnollista, jopa

tärkeää. Korkeampiarvoisien ei ollut sopivaa saastuttaa itseään alentumalla aterioimaan halveksittujen kanssa.

Jeesus syö publikaanien ja muiden syntisten kanssa. Publikaanit olivat pestautuneet roomalaiselle valloittajalle veronkerääjiksi. Samalla he pystyivät keräämään ylimääräisiä veroja myös itselleen. Publikaanit olivat arveluttavaa sakkia, symboli moraalittomalle ihmisryhmälle.

Aterioimalla heidän kanssaan Jeesus alleviivaa yhteyttään halveksittuihin ihmisiin. Ja tätä ei itseään parempana pitävien ollut helppo sulattaa. Alkoi paheksunta, johon Jeesus vastasi esittämällä vertauksia, joissa korostetaan, että taivaassa iloitaan näistä joukkoon saaduista syntisistä, ei itseään parempana pitävistä paheksujista. Päivän evankeliumissa kuultiin kaksi vertausta, heti perään tulee kolmas, vertaus tuhlaajapojusta ja hänen veljestään. Paheksujien naamalle hierotaan ränttiä urakalla. Taivaassa ei iloita teistä, vaan näistä syntisistä. Ollaan Uuden testamentin niissä osioissa, joissa väkevimällä tavalla tuodaan esille Vapahtajamme lempeys ja rakkaus syntisiä kohtaan, toisaalta moitteet itseään parempana pitäjiä kohtaan.

Vankilapappi perisynnin opettajana

Keiden kanssa Vapahtaja aterioi tänään?

Vuonna 2008 pidettiin Hyvinkäällä Herättäjä-Yhdistyksen valtakunnalliset talviveisuut. Tapahtumassa oli esitelmöimässä nyt jo edesmennyt psykoterapeutti ja pitkän uran vankilapastorina tehnyt Markku Yli-Mäyry. Hän oli tehnyt töitä elinkautisvankien kanssa. Kokenut vankilapastori totesi, että pahamaineisimmat, julmista rikoksista tuomiotaan kärsivät vangit ovat kunnon ihmisten sijaiskärsijöitä. He ovat Kristuksia meille. He kärsivät rangaistustaan niin sanottujen kunnon ihmisten puolesta.

Vankilapastorin lausuma hiljensi kuulijat, joista monet olimme luterilaisen opetuksen myötä oppineet, että olemmehan me syntisiä, mutta kuitenkin ehkä ajattelimme, että ollaanhan tässä kuitenkin kunnon kansalaisia.

Ja vankilapastori perusteli sanomaansa. Eivät murhaajat ja rikolliset tule tyhjästä. He syntyvät ja kasvavat keskellämme. Kun kiireessäni kuljen apua tarvitsevan ohi, jätän välittämättä ajatellen, ”ei minulla ole aikaa, ei minun avullani ole merkitystä, minulla on omia läheisiä autettavana”, en koskaan saa tietää, onko ohitse kävelemiseni yksi pisara siinä meressä, joka saattaa joskus, vuosien, ehkä sukupolvien päästä murtaa padon, ja joku saattaa tarttua puukkoon. Tuo minun ohikävelemiseni voi olla tapahtuma, joka ei poista minusta kunnon kansalaisen mainetta, mutta se

on menetetty mahdollisuus auttaa lähimmäisen tilannetta ratkaisevasti. Vankilat ovat täynnä kiireisten ohikävelyjen, välittämättä jättämisen uhreja, kunnon ihmisten sijaiskärsijöitä. He ovat kasvaneet keskellämme.

Kristillisessä kirkossa on aina puhuttu kaikkia yhdistävästä, kaikkiin ulottuvasta itsekkyyden ja pahuuden sienirihmastosta, jota on kutsuttu myös perisyyniksi. Mielestäni perisynti on ihana asia. Paitsi, että kaikkia meitä riivaavaan itsekkyyden tunnistamisessa ja tunnustamisessa on jotakin rehellistä, siinä on myös jotakin armollista.

Maailma olisi julmempi paikka, jos pitäisi ajatella, että kaikkia yhdistävää pahuuden rihmastoja ei olisi. Silloin yhteiskunnan rattaista, kunnon ihmisten paikalta tipahtaneet saisivat vielä vähemmän ymmärrystä. Tietoisuus synnin todellisuudesta jokaisessa meissä tekee meistä tasa-arvoisia. Jokaisen on tervettä huomata, että joissakin muissa olosuhteissa minustakin olisi voinut tulla se vanki. Ehkä toisenlaiseen perheeseen syntyneenä, toisenlaiset läheiset saaneena, kriittisessä vaiheessa toisenlaisiin kaninkoloihin sosiaalisessa mediassa tipahtaneena, enemmän ohitse kävelemisiä kohdanneena, ehkä hiukan toisenlaiset geenit saaneena, olisin voinut olla halveksittu rikollinen, sijaiskärsijä kunnon kansalaisille.

Länsimaisissa yhteiskunnissa vankilat ovat alkaneet täyttyä. Kun rikokset ovat esillä, sosiaaliset mediamme huutavat kovempia tuomioita. ”Kansan oikeustaju vaatii”, kuuluu sieltä ja täältä. Ja poliitikot säättävät tiukempia lakeja. Suomessa vankilat täyttyvät. Lisää pitää rakentaa. Ruotsi vuokraa vankilatilaa Virossa. Kaikki tämä tapahtuu, vaikka tutkimus sanoo, että kovemmat tuomiot eivät poista rikollisuutta, eivät edes vähennä.

Ja kansa kokoontuu virtuaalisille toreille kivet käsissään. ”Yleinen oikeustaju”, huudetaan kuorossa. Kuka tulisi sanomaan, ”Se joka teistä on synnitön, heittäköön ensimmäisen kiven”? Kuka olisi se vanhin, joka laskisi kivensä ensimmäisenä ja lähtisi pois?

Himomme kovempiin tuomioihin, ei kerro rikollisten muuttumisesta julmemmiksi. Se kertoo kunnon ihmisten ohitse kävelemisestä, kunnon ihmisten välittämisen ja ymmärryksen puutteesta, ja siitä, että vankiloiden täyttyessä Kristus saa lisää ateriaseuraa.

Vapahtaja ymmärtää, kun minä en ymmärrä

Keiden kanssa Vapahtaja aterioi tänään?

Kun mietin saarnaa tehdessä vastausta kysymykseen, mieleeni tuli monia yhteiskunnallisissa ja kirkollisessakin keskustelussa esillä olleita ryhmiä. Söisikö Jeesus kriisejä pakenevien ja parempaa elämää etsivien maahanmuuttajien kanssa? Söisikö hän niiden heidän kanssaan, joiden peruselämiseen tarvittavia tukia on leikattu? Söisikö hän lukuisten erilaisten sellaisten vähemmistöjen kanssa, joiden asemaa yhteisöissä, niin kirkossa kuin yhteiskunnassa, on haluttu kyseenalaistaa? Vai menisikö hän aterialle pommitusten raunioihin Gazaan tai Ukrainaan? Vai menisikö hän ruokailemaan sinne, missä pidetään ihmisiä mielipiteen tai ominaisuuksiensa vuoksi vankilassa?

Monet tarvitsisivat ylimaallista ateriyhteyttä. Päivän evankeliumissa Vapahtaja ei kuitenkaan aterioi näiden ryhmien kanssa, jotka itselleni tuli ensimmäisenä mieleen. Evankeliumissa Jeesus ei aterioi sellaisten kanssa, jotka ovat ilman omaa syytä halveksitussa asemassa. Hän aterioi syntisten kanssa. Siis sellaisten kanssa, joiden katsottiin omasta syystä, omien moraalisten valintojen takia olevan halveksitussa asemassaan.

Ei siinä, että joku on maahanmuuttaja, toimeentulotuen varassa elävä, sotatoimialueella oleva lapsi tai ominaisuuksiensa vuoksi johonkin vähemmistöön kuuluva, ole mitään tekemistä sen kanssa, että hän olisi moraalisesti tehnyt jotakin väärin. Joku muu on tehnyt moraalisesti jotakin väärin, kun hän on joutunut alas painetuksi. Toivottavasti ainakin he, jotka tämän jotenkin ymmärtävät, aterioivat heidän kanssaan. Toivottavasti mahdollisimman monta kertaa toinen lähimmäinen aterioi alas painetun lähimmäisen kanssa.

Mutta huomatkaa, että päivän evankeliumissa Vapahtaja aterioi heidän kanssaan, jotka meidän, suuren enemmistön, kunnon ihmisten näkökulmasta, eivät tahdo kelvata ateriyhteyteemme. Vapahtaja aterioi heidän kanssaan, joiden kanssa kukaan muu ei oikein aterioi. Siellä, missä meidän ymmärryksemme loppuu, Vapahtajamme ymmärrys, rakkaus ja armahtavaisuus vain jatkuu ja jatkuu.

Voin jotenkin teoreettisella tasolla ymmärtää, että minut erottaa vaikkapa elinkautisvangista vain sattuma. Olen saanut paremmat kortit elämässäni ja synnin rihmastot ovat vaikuttaneet minuun eri tavalla. Mutta jos joku traaginen tapahtuma tulee liian lähelle itseäni, tällainen ymmärrys todennäköisesti vähenee tai loppuu. Minusta ei ole ymmärtämään niin kuin Vapahtaja ymmärtää. Minusta ei ole armahtamaan niin kuin Vapahtaja armahtaa. Kun tilanne osuu oikein kohdalle, olisin fariseusten tavoin paheksumassa, ”tuo mies hyväksyy tuonkin seuraansa”. Hän, ristiinnaulitsijoilleenkin armoa rukoileva maailman Vapahtaja ymmärtää siellä, missä muiden ymmärrys loppuu. Hän aterioi sielläkin, minne minun ymmärrykseni ei yllä.

Hän kutsuu kaikkia

Keiden kanssa Vapahtaja aterioi tänään?

Päivän evankeliumin alussa Luukas toteaa: ”Publikaanit ja muut syntiset tulivat Jeesuksen luo”. Lause on käännöksenä tyylitelty kreikankielisestä alkutekstistä. Lauseessa oleva sana ”muut” olisi tarkempaan käännöksenä sana ”kaikki”. Tarkempi käännös olisi, ”kaikki publikaanit ja kaikki syntiset tulivat Jeesuksen luo”. Siis aivan kaikki. Evankeliumi haluaa alleviivata, että kyse ei ole valikoitu joukko, vaan aivan kaikki.

Hyvä herättäjäjuhlille tullut tai radiosta juhlia kuunteleva ystävä: Jos sinun taakkasi ja syntisi on suuri ja alas painava, sellainen joka vie sinut pakoon lattianraon hämäriin, sellainen jota ei voi ääneen sanoa, jopa vangin taakkaa pahempi, niin huomaa, että tuo sana ”kaikki” sisältää sinutkin. Vapahtaja aterioi tänään sinun kanssasi. Hän etsii sinua kuin kadonnutta rakkainta rahaa. Ja iloitsee, kun löytää sinut.

Ja jos, kallis ystävä, sinun syntisi on enemmän fariseusten tai tuhlaajapojan vanhemman veljen laatua, et voi ymmärtää miksi syntistä ymmärretään, jos vaikka kokemasi kaltoinkohtelu karkottaa sinusta armollisen mielen, niin tuo evankeliumin sana ”kaikki” koskee sinuakin. Vapahtaja kutsuu sinuakin, ja vaikka syntisi vie sinua pakenemaan toisten luota, Hän jättää muun lauman, etsii sinua, tuo kadonneen lampaan takaisin.

Hän, maailman Vapahtaja, kutsuu kaikkia syntisiä, ja hänelle sana *kaikki* tarkoittaa kaikkia, vaikka me ihmiset haluaisimme piirtää rajoja. ”Syntistä rakastaa hän, olethan syntinen!” (*Siionin virsi 34*) Olemmehan syntisiä! Käykäämme Hänen pöytänsä. Parempaa ei ole. Taivaan enkelit valmistelevat jo ilojuhlaa sinulle.